

(Νοέμβριος 2009)

Ιβρσιμτζής	TKA=0 αλλά υπάρχουν τρεις αναφορές (δύο άτομα) στο διαδίκτυο. Τρκ. <i>ibrişim</i> = μεταξωτή κλωστή και <i>ibrişimci</i> = κατασκευαστής η πωλητής μεταξωτής κλωστής
Ιλάνογλου[TN]	TKA=4. Σύμφωνα με τον [RT] <i>ilan</i> είναι επαρχιακή προφορά του <i>yilan</i> =φίδι, ερπετό και κατ' επέκτασιν ανθρώπου αγνώμονος, κακού. Σημειώνουμε και το ρήμα <i>yilmek</i> = πτοούμαι, λυγίζω, αποθαρρύνομαι, μετοχή <i>yilan</i> . Βλέπε και Ιλαντζής.
Ιλαντζής[TN]	TKA=3. Ο [ΑΚΛ] επικαλείται το <i>ilan</i> = δικαστική απόφαση, απόδοση η οποία δεν εμφανίζεται στα λεξικά μου. Υπάρχει όμως το <i>ilâm</i> = δικαστικά απόφαση. Ο [ΔΤ] το ετυμολογεί από το Τρκ. <i>ilan</i> =αγγελία (γάμου και παρόμοια), ανακοίνωση, διαφήμιση κ.τ.τ. Οι Τούρκοι δεν δείχνουν να χρησιμοποιούν το επώνυμο <i>İlanci/ İlanci</i> (ούτε ένας στον ΤΚΚΕ) και στο διαδίκτυο υπάρχει μια και μόνο αναφορά στο όνομα <i>İlancioğlu</i> . Αντιθέτως, στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 23 <i>Yilanci</i> και 21 <i>Yilancioğlu</i> (<i>yilan</i> =(1) φίδι, ερπετό (2) χαρακτηρισμός ανθρώπου: αχάριστος, αγνώμων, χαιρέκακος, κ.τ.τ.). Τέλος, υπάρχει τοποθεσία με το όνομα <i>Yilanci/ Yilanci</i> (επαρχία Κασταμονής). Νομίζω λοιπόν ότι παρά το γεγονός ότι η ετυμολογία του [ΔΤ] δείχνει λογική, δείχνει πιθανότερο το Ιλαντζής να είναι παραλλαγή του Γιλαντζής (βλέπε επώνυμο) και να προέρχεται από το <i>Yilanci</i> .
Ιμαμετζής[TN]	TKΘ=1. Τρκ. <i>imame</i> =(1)= η (κατά κανόνα κεχριμπαρένια) χάντρα στη κορυφή του κομπολογιού (2) η (κατά κανόνα κεχριμπαρένια) άκρη (στόμα μεριά) της πίπας (3) τουρμπάνι. Το όνομα είναι επαγγελματικό (πωλητής η κατασκευαστής)
Ιμάμης	TKA=0,0 αλλά TKΘ=1,4. Από τον αντίστοιχο Μουσουλμανικό τίτλο.
Ιμαμίδης	
Ιμανίδης	TKA=0,6 και TKΘ=2,0. Αραβογενές Τρκ. <i>iman</i> =πίστη.
Ιμάνογλου	
Ιμανίμης	TKA=1,0 και TKΘ=0,1. Τρκ. <i>iman</i> =πίστη και έκφραση <i>imanım</i> που χρησιμοποιείται επιτατικά, χοντρικά ανάλογο του «μα τη πίστη μου!»
Ιμανιμίδης	
Ιμπρής	TKA=3,3,4,1. Στα Τρκ <i>ibri</i> = (1) λεπτός και μυτερός, στηλοειδής
Ιμπρίαλος	(2) Εβραϊός (3) Οθ. κατασκευαστής/ πωλητής βελονών (<i>ibre</i> =βελόνα)
Ιμπριξής	<i>ibrık</i> = (1) κανάτι, βελονοειδής (2)μπρίκι (καφέ) (2) μπρίκι (πλοίο),
Ιμπρίσης	<i>ibrıksi</i> =χόνδρος προσκολλημένος στις φωνητικές χορδές,
	<i>ibriz/ibrizî</i> =καθαρό χρυσάφι. Μάλλον άσχετο είναι το <i>iblık=imlik</i> =

μουνουχισμένος. Σε γενικές γραμμές είναι πιθανό το Ιμπρής να σημαίνει Εβραϊός η και βελονοποιός/βελονοπώλης. Τα άλλα ονόματα απαιτούν περισσότερες γνώσεις η ετυμολογικούς ακροβατισμούς. Στον ΤΚΚΕ το μόνο σχετικό επώνυμο είναι το İbriki (6 συνδρομητές) και πιθανόν τα Ιμπριξής, Ιμπρίσης να είναι παραλλαγές του İbriki. Όσο για το Ιμπρίαλος, σε στιγμές άκρατου Εθνικισμού θα μπορούσαμε να το θεωρήσουμε εκτουρκισμό του Ευρύαλος αλλά δυστυχώς τέτοιο επώνυμο δεν έχει ο ΤΚΑ.

Ιμπρισίμης Ιντζές[ΤΝ]

ΤΚΑ=0 αλλά αναφορές στο διαδίκτυο. Βλέπε Μπρισίμης.

ΤΚΑ=30. Τρκ. ince= λεπτός, λεπτοκαμωμένος, κομψός, ευαίσθητος, ευγενής, ντελικάτος και παρόμοια. Επίσης, σύμφωνα με τον [RT], Λέσβιος Εμφανίζεται και σαν πρώτο συνθετικό σε ονόματα όπως Ιντζεβίδης (ΤΚΑ=5), ίσως από το ince και ένα από τα ακόλουθα: vites= πούτσος στην αργκό [FD2], vid=αγάπη, φιλία, στοργή, vida=βίδα, viz= βόμβος, βοητό, vidinidi= φλύαρος, πολυλογάς, φαφλατάς), Ιντζέκαρος/Ιντζεκαράκης (ΤΚΑ=3), ΙντζεΚώστας (ΤΚΑ=7), Ιντζέμπελης (ΤΚΑ=9, , incebel/incebelli= με λεπτή μέση, μεσάτος- bel= μέση).

Ιντζέκαρος[ΤΝ]

Η Τρκ. έχει τα επώνυμα İncekar και İncekara και τα βρίσκουμε σε αναλογία 1/91 στον ΤΚΚ Κωνσταντινούπολης και 12/1 στον ΤΚ Αμάσειας. Το πρόβλημα είναι ότι οι λέξεις kar, kâr, kara έχουν πολλαπλές σημασίες και επιπροσθέτως κατά κανόνα στα μοντέρνα Τούρκικα το kâr γράφεται kar. Εχουμε λοιπόν την έκφραση ince kar= ψιλό χιόνι, αλλά και ince karo~ τετραγωνάκι, μικρός ρόμβος/καρό. Η λέξη kâr σημαίνει κέρδος αλλά και πράξη δουλειά, είναι και κατάληξη (cefa=βάσανο, πόνος, cefakâr= βασανιστής αλλά και βασανισμένος) και ονομασία τύπου μουσικής. Η λέξη kara σημαίνει μαύρος αλλά και στεργιά. Και επειδή αυτές οι λέξεις έχουν και δεκάδες άλλες έννοιες, ας σταματήσω εδώ λέγοντας ένα απλό «δεν ξέρω την ετυμολογία του ονόματος».

Ιντζιοτζής[ΤΝ] Ιντζιολής Ιντζιοτζογλου

ΤΚΑ=23,2,3. Τρκ. incir=σύκο. Στα Τρκ. της επαρχίας όμως incir=αιδοίο και στην αργκό incir dolmasi είναι αυτό που γεμίζει το αιδοίο γενικά και οι όρχεις ειδικά. Οπότε τα ονόματα βασικά σημαίνουν παραγωγός/πωλητής σύκων (**ci) με συκιάς (**li) η γιος του πωλητή/παραγωγού (**oğlu) αλλά δεν είναι πάντα σίγουρο για ποιά «σύκα» μιλάμε.

Ισαρης[ΤΝ]

ΤΚΑ=100+ . Στην απογραφή του 1840 υπάρχουν δύο χωριά Ισαρι Ενα στην Αχαΐα και ένα στην Αρκαδία (σήμερα Ισαρη και Ισαρης). Είναι όμως δύσκολο να πιστέψουμε ότι οι 100+ στην Αθήνα κατάγονται όλοι από αυτά τα δύο χωριά. Ονομα Ισαρόπουλος/Ισαρογλου δεν υπάρχει ούτε στον ΤΚΑ ούτε στο διαδίκτυο. Στον ΤΚΚΕ υπάρχουν 4 İsar (ο

τέταρτος λέγεται İlyas) και 0 İsaroglu (υπάρχει όμως ένας, Menderes İsaroglu στο διαδίκτυο). Η Τουρκική ετυμολογία δεν δείχνει απόλυτα πειστική και το Τρκ. isar έχει πολλαπλές έννοιες και ηχητικά πολλές συγγενείς λέξεις. Παρατηρούμε ότι τα διάφορα isar στα Οθ. σήμαιναν (α1) δεσμά, αλυσσίδες (α2) αιχμαλώτιση, σκλαβοποίηση, (β1) καθορισμό τιμής προϊόντος (γ1) το να τιμάς πλουσιοπάροχα (δ1) το να είσαι η να γίνεσαι πλούσιος. Αν λοιπόν έπρεπε να διαλέξω, θα διάλεγα το σκλάβος/αιχμάλωτος η κάτι σχετικό με τη σκλαβιά. Ο [ΔΤ] πάντως προτιμάει το (γ1) το οποίο αποδίδει ως «δώρο».

Ισκάς

TKA=6. Στο διαδίκτυο το όνομα ενίοτε εμφανίζεται και ως Ίσκα και σε μερικές περιπτώσεις τότε με τον ένα τονισμό και τότε με τον άλλον, ανάλογα με τον γράφοντα. Η Λατινογενής λέξη ίσκα εμφανίζεται από τους Ελληνιστικούς χρόνους και δηλώνει παρασιτικό μύκητα δέντρων, αμπελιών κ.τ.τ.. Στο παρελθόν χρησιμοποιούσανε την ίσκα σαν φιτίλι και η λέξη χρησιμοποιείται σαν συνώνυμο του φιτιλιού [ΙΜΦ]. Ο [ΔΤ] ετυμολογεί το Ισκάς από το Τρκ. iska πότισμα (αλλά και προσφορά πόσιμου νερού). Πλην όμως αντίστοιχο όνομα δεν βρήκα στον ΤΚΚΕ αλλά βρήκα ένα (και μόνο) Iska. Αν υποθέσουμε ότι οι Τούρκοι ξεχωρίζουν το i και το ı (όχι πάντα, δεσ και στα Ιλάνογλου, Ιλαντζής) οδηγούμεθα στη λέξη iska η οποία εμφανίζεται μόνο στη φράση iska geçmek η οποία σημαίνει αστοχώ (επι πυροβολισμού), αγνοώ, αντιπαρέρχομαι, δεν δίνω σημασία (ατυχώς για μάς το geçmek έχει πληθώρα εννοιών –περνάω, διασχίζω ξεπερνάω, παρατάω, αντιπαρέρχομαι,...- και η ακριβής σημασία είναι συνάρτηση των συμφραζομένων). Εδώ βέβαια δεν τελειώνει η ιστορία διότι τα Οθ. λεξικά στο διαδίκτυο βεβαιώνουν ότι το iska είναι παραλλαγή του iska. Αν η ρίζα είναι Τρκ., μάλλον ο [ΔΤ] έχει δίκιο.

Ισόπουλος[ΤΝ]

TKA=13. Οι [ΜΤ] και [ΔΤ] αναφέρονται στα Τρκ. is=δουλειά και is=καπνιά. Μέχρι εδώ όλα σωστά αλλά το is σημαίνει και φακίδες, το is έχει πολλαπλές έννοιες, και υπάρχει και η λέξη , is= is= ιδιοκτήτης, αφεντικό. Η αναζήτηση του ονόματος σε άλλες πιθανές μορφές δείχνει 4 Ισογλου στον ΤΚ Πάτρας (μηδέν στον ΤΚΑ). Στον ΤΚΚΕ δεν υπάρχει ούτε ένας İsoğlu, İsoğlu η Isoğlu (υπάρχουν όμως 4 İscioglu) ενώ στον ΤΚ Αντάλειας υπέρχει ένας και μόνο İsoğlu. Στο διαδίκτυο από όλους τους δυνατούς συνδυασμούς ([I/İ][s/ş]oğlu) βρήκα μόνο τον İsoğlu, οπότε η ετυμολογία είναι μάλλον από το is.

Ιτούδης

TKA=1 (10/09). Ίσως το Ιτούδης να είναι η Ελληνοποίηση του Τρκ. İtoğlu (στα Τρκ. it= σκυλί, itoğlu=σκύλου γιός). Το it σαν χαρακτηρισμός ανθρωπου είναι απαξιωτικός. Το ίδιο ισχύουν και για τα itoğlu και itoğlu it. Το itoğlu it όμως έχει και τη σημασία του

Ιχτιάρ

Ιχτιάρογλου

καπάτσου, του ανθρώπου που πολύ γρήγορα βλέπει την ευκαιρία (η την παγίδα) και ενεργεί ανάλογα. Στον ΤΚΚΕ επώνυμα İt και İtoğlu δεν υπάρχουν σε αντίθεση με τον ΤΚΑ όπου βρίσκουμε τα επώνυμα Σκύλος, Σκυλογιάννης, Σκυλοδήμος, Σκυλάκης, Σκυλακάκης, Σκυλουράκης και παρόμοια

ΤΚΑ=1,0 και ΤΚΘ=0,4. Η Τρκ. λέξη ihtiyar έχει δύο βασικές σημασίες. Η πρώτη είναι γέροντας/ηλικιωμένος και κατ επέκτασιν δημογέροντας/εκπρόσωπος του χωριού, πρόεδρος κ.τ.τ ενώ η δεύτερη έχει την έννοια της ελευθερίας, της ελεύθερης βούλησης, της επιλογής και ανάμεσα στις πολλαπλές χρήσεις της ξεχωρίζουμε τις ihtiyar etmek= διαλέγω, επιλέγω, επωμίζομαι (ευθύνες, δαπάνες) και ihtiyarî durak=στάση μόνο όταν την ζητήση επιβάτης. Σε γενικές γραμμές είναι σχεδόν βέβαιο ότι το όνομα βγαίνει από το γέροντας και συναφή.

